

Sprawa C-268/24 [Lalfi]ⁱ**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

16 kwietnia 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Tribunale di Lecce (Włochy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

16 kwietnia 2024 r.

Strona powodowa:

ZT

Strona pozwana:

Ministero dell'Istruzione e del Merito

Przedmiot postępowania głównego

Powództwo wniesione przez powódkę do Tribunale di Lecce – Sezione lavoro (trybunału w Lecce, izba pracy, Włochy), mające na celu ustalenie przysługującego jej prawa do otrzymania świadczenia finansowego zwanego „kartą nauczyciela”, przewidzianego w legge (ustawie) nr 107 z 2015 r. Jednakże obowiązujące uregulowanie włoskie, zgodnie z jego wykładnią dokonaną w przeważającym orzecznictwie krajowym, przewiduje wykluczenie z zakresu tego świadczenia nauczycieli, którzy byli zatrudnieni jedynie w ramach tymczasowych zastępstw.

ⁱ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Na podstawie art. 270 TFUE sąd odsyłający zwraca się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie zgodności uregulowania krajowego – które przewiduje świadczenie finansowe na rzecz nauczycieli przeznaczone na cele związane z kształceniem i które jest interpretowane w ten sposób, że wyklucza ono z zakresu prawa do tego świadczenia nauczycieli, którzy byli zatrudnieni w ramach krótkich i okazjonalnych zastępstw, to znaczy tymczasowych zastępstw nieodpowiadających przydziałom rocznym – z klauzulą 4 Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego w dniu 18 marca 1999 r., stanowiącego załącznik do dyrektywy Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) [zwanej dalej „dyrektywą 1999/70”].

Pytania prejudycjalne

- Czy klauzulę 4 porozumienia ramowego, o którym mowa w dyrektywie [Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC)], należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie ograniczeniu przyznawania karty nauczyciela, o której mowa w art. 1 ust. 121 i nast. legge del 13 luglio 2015, n. 107 - Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (ustawy nr 107 z dnia 13 lipca 2015 r. o reformie krajowego systemu nauczania i delegowaniu dokonania zmian w obowiązujących przepisach ustawowych) (GU nr 162 z dnia 15 lipca 2015 r.), opartemu na czasie trwania samego zastępstwa?
- Czy w świetle wspomnianej wyżej klauzuli 4 można uznać, że niewystarczające zasoby personelu – odpowiadające przypadkom przewidzianym w art. 4 ust. 1, 2 lub 3 legge (ustawy) nr 124/99 – które ma „uzupełnić” indywidualny nauczyciel zatrudniony w ramach zastępstwa, stanowią „powody o charakterze obiektywnym”, które mogą wykluczyć istnienie dyskryminacji?
- Czy fakt wykonywania – w tym samym roku szkolnym – pracy w charakterze nauczyciela zatrudnionego w ramach tymczasowego zastępstwa w różnych szkołach na podstawie kilku różnych umów o pracę na tymczasowe zastępstwo może zostać uznany za powód o charakterze

obiektywnym w rozumieniu klauzuli 4 porozumienia ramowego, o którym mowa w dyrektywie [1999/70]?

- Czy w każdym razie należy uznać, że ocena porównywalności nauczycieli zatrudnionych na czas określony i nauczycieli zatrudnionych na czas nieokreślony powinna być dokonywana ex ante, czy też powinna ona uwzględniać rzeczywisty czas trwania pracy w ramach zastępstwa wykonywanej w ciągu roku [na przykład, gdy nauczyciel zatrudniony w ramach zastępstwa pracował, aczkolwiek na podstawie kilku umów, przez okres, który nie różni się od okresu pracy nauczyciela zatrudnionego w ramach zastępstwa, mianowanego w celu obsadzenia nieobsadzonego stanowiska przewidzianego w planie zatrudnienia zmodyfikowanym stosownie do sytuacji faktycznej (organico di fatto)]?

Powołane przepisy prawa i orzecznictwo Unii

Dyrektywa Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotycząca Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (Dz.U. 1999, L 175, s. 43), w szczególności art. 1;

Porozumienie ramowe w sprawie pracy na czas określony zawarte w dniu 18 marca 1999 r., stanowiące załącznik do dyrektywy 1999/70, w szczególności klauzula 2 pkt 1, klauzula 3 i klauzula 4 pkt 1.

Postanowienie Trybunału z dnia 18 maja 2022 r. w sprawie C-450/1, ECLI:EU:C:2022:411.

Powołane przepisy prawa krajowego i orzecznictwo krajowe

Legge del 13 luglio 2015, n. 107 - Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (ustawa nr 107 z dnia 13 lipca 2015 r. o reformie krajowego systemu nauczania i delegowaniu dokonania zmian w obowiązujących przepisach ustawowych, zwana dalej „ustawą nr 107/2015”) (GU nr 162 z dnia 15 lipca 2015 r.); w szczególności art. 1 ust. 121–124.

Ustęp 121 ma następujące brzmienie: *„Aby wspierać kształcenie ustawiczne nauczycieli i podnosić ich kwalifikacje zawodowe, ustanawia się [...] elektroniczną kartę w celu doskonalenia zawodowego i kształcenia nauczycieli mianowanych zatrudnionych w placówkach szkolnych wszelkiego rodzaju i w wszystkich szczeblach. Karta o wartości nominalnej 500 EUR rocznie na każdy rok szkolny może być wykorzystywana do zakupu książek i podręczników, w tym w formacie cyfrowym, publikacji, czasopism przydatnych do doskonalenia zawodowego, sprzętu i oprogramowania, do zapisów na kursy doskonalące*

i kwalifikacyjne w zakresie umiejętności zawodowych prowadzone przez akredytowane przez [ministerstwo] podmioty, na studia licencjackie, magisterskie – specjalistyczne lub jednolite – związane z profilem zawodowym, na studia podyplomowe lub na uniwersyteckie programy studiów magisterskich związane z profilem zawodowym, do uczestniczenia w przedstawieniach teatralnych i projekcjach filmowych, do uzyskiwania wstępu do muzeów, na wystawy, wydarzenia kulturalne i występy na żywo, a także do uczestniczenia w inicjatywach zgodnych z działaniami określonymi w ramach trzyletniego planu dotyczącego oferty edukacyjnej szkół i krajowego planu kształcenia, o którym mowa w ust. 124. Kwota, o której mowa w karcie, nie stanowi dodatkowego wynagrodzenia ani dochodu podlegającego opodatkowaniu”.

Ustępy 122, 123 i 124 odnoszą się odpowiednio do przepisów wykonawczych do karty nauczyciela, które zostaną ustanowione w drodze decreto del Presidente del Consiglio dei ministri (dekretu prezesa rady ministrów), do rocznych wydatków zatwierdzonych na to świadczenie finansowe oraz do doskonalenia zawodowego nauczycieli mianowanych, które jest obowiązkowe, ciągle i strukturalne.

Legge del 3 maggio 1999, n. 124 - Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico (ustawa nr 124 z dnia 3 maja 1999 r. – przepisy o charakterze doraźnym dotyczące pracowników szkolnictwa, zwana dalej „ustawą nr 124/1999”) (GU nr 107 z dnia 10 maja 1999 r.); w szczególności art. 4 ust. 1–7.

W ust. 1–3 przewidziano trzy rodzaje zastępstw:

1. Etaty i stanowiska nauczycielskie faktycznie nieobsadzone i wolne na dzień 31 grudnia, które prawdopodobnie pozostaną takie przez cały rok szkolny, jeśli nie jest możliwe obsadzenie ich pracownikami mianowanymi z zasobów personelu podlegającego prowincji lub przy wykorzystaniu nadwyżki personelu oraz pod warunkiem, że do tych stanowisk nie zostali już przypisani z jakiegokolwiek tytułu pracownicy mianowani, są obsadzone w drodze przydziału rocznych zastępstw do czasu przeprowadzenia postępowania konkursowego mającego na celu zatrudnienie nauczycieli mianowanych. [tzw. zastępstwa na stanowiskach przewidzianych w tymczasowym planie zatrudnienia sporządzonym zgodnie z obowiązującymi normami (organico di diritto, zwanym dalej „normatywnym planem zatrudnienia”)]

2. Obsadzone etaty i stanowiska nauczycielskie, które zostają rzeczywiście zwolnione przed dniem 31 grudnia do końca roku szkolnego, są obsadzone w drodze tymczasowego zastępstwa do czasu zakończenia zajęć dydaktycznych. Tymczasowe zastępstwa są przydzielane również do czasu zakończenia zajęć dydaktycznych celem pokrycia godzin nauczania, które nie tworzą pełnych etatów lub stanowisk złożonych z etatów częściowych. [tzw. zastępstwa na stanowiskach przewidzianych w planie zatrudnienia zmodyfikowanym stosownie do sytuacji faktycznej (organico di fatto, zwanym dalej „faktycznym planem zatrudnienia”)]

3. *W przypadkach innych niż przewidziane w ust. 1 i 2 stanowiska są obsadzane w drodze zastępstw tymczasowych. [tzw. zastępstwa tymczasowe lub krótkie i okazjonalne]*

W ust. 4 uściślono, że stanowiska z zasobów personelu podlegającego prowincji nie mogą być w żadnym wypadku obsadzane w drodze zatrudnienia nauczycieli niemianowanych.

Ustępy 5–7 odnoszą się do procedury przydziału rocznych i tymczasowych zastępstw, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, poprzez wykorzystanie list rezerwy kadrowej.

Decreto legislativo del 16 aprile 1994, n. 297 - Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (dekret ustawodawczy nr 297 z dnia 16 kwietnia 1994 r. zatwierdzający tekst jednolity przepisów ustawowych obowiązujących w dziedzinie szkolnictwa w odniesieniu do szkół wszystkich typów i poziomów) (dodatek zwyczajny do GURI nr 115 z dnia 19 maja 1994 r.), w szczególności art. 282, zgodnie z którym doskonalenie zawodowe jest podstawowym prawem i obowiązkiem nauczycieli.

Decreto legge del 13 giugno 2023, n. 69 - Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi derivanti da atti dell'Unione europea e da procedure di infrazione e pre-infrazione pendenti nei confronti dello Stato italiano (dekret z mocą ustawy nr 69 z dnia 13 czerwca 2023 r. wprowadzający pilne przepisy dotyczące wykonania zobowiązań wynikających z aktów Unii Europejskiej oraz toczących się postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego i procedur poprzedzających wszczęcie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko państwu włoskiemu; zwany dalej „dekret z mocą ustawy nr 69/2023”). W szczególności art. 15 ogranicza przyznawanie karty nauczyciela wyłącznie do osób zatrudnionych w ramach zastępstwa na stanowiskach przewidzianych w normatywnym planie zatrudnienia.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola (krajowy układ zbiorowy pracy sektora szkolnictwa) z dnia 4 sierpnia 1995 r., w szczególności art. 28, zgodnie z którym udział w kształceniu i doskonaleniu zawodowym stanowi prawo nauczycieli w zakresie, w jakim służy pełnemu urzeczywistnieniu i rozwojowi umiejętności zawodowych.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola (krajowy układ zbiorowy pracy sektora szkolnictwa) z dnia 27 listopada 2007 r., w szczególności art. 63 ust. 1, zgodnie z którym administracja jest zobowiązana zapewnić narzędzia, zasoby i możliwości zapewniające doskonalenie zawodowe.

Wyrok Corte di cassazione (sądu kasacyjnego, Włochy) nr 29961/2023.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 Powódka jest nauczycielką, która w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 była zatrudniona w ramach zastępstwa. W szczególności w roku szkolnym 2021/2022 była ona zatrudniona w ramach zastępstwa do końca roku szkolnego, natomiast w roku szkolnym 2021/2022 była zatrudniona na szereg krótkich i okazjonalnych zastępstw w okresie od dnia 8 października 2021 r. do dnia 27 maja 2022 r.
- 2 Okresy poszczególnych zastępstw często następują po sobie. Pierwszy okres zastępstwa zakończył się w dniu 22 grudnia 2021 r. z przerwą w okresie świąt Bożego Narodzenia. Drugi okres zastępstwa obejmuje kilka umów obejmujących okres od dnia 24 stycznia 2022 r. do dnia 10 lutego 2022 r., a trzeci okres trwał od dnia 11 lutego 2022 r. do dnia 27 maja 2022 r. (z przerwą od dnia 14 do dnia 19 kwietnia włącznie, zbiegającą się z okresem Wielkanocy w 2022 r.).
- 3 We wszystkich tych okresach zadania i obowiązki nauczycielki były takie same jak zadania i obowiązki innych nauczycieli zatrudnionych na czas nieokreślony (a także nauczycieli zatrudnionych w ramach zastępstwa, mianowanych ze względu na niewystarczające zasoby personelu utworzone zgodnie z normatywnym lub faktycznym planem zatrudnienia).
- 4 Z uwagi na nauczanie prowadzone przez nią w dwóch latach szkolnych powódka złożyła wniosek, na podstawie ustawy nr 107 z 2015 r., o przyznanie świadczenia finansowego przeznaczonego na cele związane z kształceniem, zwanego „kartą nauczyciela” w wysokości 500 EUR rocznie, którego to świadczenia finansowego Ministero dell’istruzione (ministerstwo edukacji) odmówiło jej przyznać.
- 5 Powódka wniosła zatem do Tribunale di Lecce (trybunału w Lecce, Włochy), będącego sądem odsyłającym, powództwo o ustalenie przysługującego jej prawa do tego świadczenia.

Główne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 6 Powódka uważa, że odmowa przyznania jej przez ministerstwo świadczenia jest niezgodna z prawem, ponieważ jest sprzeczna z klauzulą 4 porozumienia ramowego stanowiącego załącznik do dyrektywy 1999/70, dotyczącą równego traktowania pracowników zatrudnionych na czas określony i porównywalnych pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony. Utrzymuje ona, że przewidziane w ustawie nr 107 z 2015 r. prawo powinno zostać jej przyznane ze względu na wykonywaną przez nią pracę jako nauczycielka w ramach zastępstwa.
- 7 Ministerstwo twierdzi, że działało prawidłowo.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 8 Sąd odsyłający wyjaśnia, że potrzeba wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym powstaje jedynie w odniesieniu do uznania świadczenia z tytułu pracy w ramach zastępstwa wykonywanej w roku szkolnym 2021/22, składającej się z szeregu tymczasowych zastępstw przydzielonych na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy 124/1999.

Natomiast w odniesieniu do roku szkolnego 2020/2021 okoliczność, że powódka wykonywała pracę w ramach zastępstwa do czasu zakończenia zajęć dydaktycznych w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy nr 124/1999, może zgodnie z orzecnictwem krajowym uprawniać ją do otrzymania świadczenia.

W tym względzie sąd odsyłający powołuje się na wyrok Corte di cassazione (sądu kasacyjnego) nr 29961/2023, w którym podkreślono, że ustawodawca, ustanawiając kartę nauczyciela, zamierzał wspierać nauczanie trwające co najmniej rok.

W szczególności, zdaniem Corte di cassazione (sądu kasacyjnego), przepis ustanawiający kartę nauczyciela, a mianowicie art. 1 ust. 121 ustawy nr 107/2015, wyraża cel polegający na wspieraniu kształcenia ustawicznego nauczycieli i podnoszeniu ich kwalifikacji zawodowych, co uwidacznia cel, jakim jest lepsze wykonywanie pracy w całości właśnie poprzez podnoszenie umiejętności zawodowych personelu i poziomu nauczania w ujęciu rocznym. Istotne jest również, aby karta nauczyciela była związana z inicjatywami w ramach trzyletniego planu dotyczącego oferty edukacyjnej, to znaczy z instrumentami planowania służącymi ustalaniu i ocenie strategicznych priorytetów systemu edukacji. Ponadto związek z nauczaniem rocznym jest wyraźnie skoordynowany z ramami czasowymi edukacyjnego planu nauczania, do których przestrzegania jest zobowiązany każdy nauczyciel na podstawie wytycznych rady pedagogicznej, które są ustalane corocznie.

Zdaniem sądu odsyłającego szczególne znaczenie ma również opinia wyrażona w tym względzie przez Prima presidente della Corte di Cassazione (pierwszą przewodniczącą sądu kasacyjnego) – w ramach wydanego w marcu 2024 r. orzeczenia o niedopuszczalności pytania dotyczącego wykładni, które zostało przedłożone Corte di Cassazione (sądowi kasacyjnemu) przez inny sąd krajowy w odniesieniu do możliwości przyznania świadczenia z tytułu karty nauczyciela – która, odnosząc się do wspomnianego wyroku Corte di cassazione (sądu kasacyjnego), zauważyła, że przyznanie świadczenia także na rzecz nauczycieli niemianowanych, którzy jednak zawarli umowy o zastępstwo do końca roku szkolnego lub do końca zajęć dydaktycznych, opiera się na okoliczności, że również w odniesieniu do tych nauczycieli można stwierdzić związek czasowy, jaki miał zamiar ustanowić ustawodawca, między szczególnym narzędziem kształcenia, jakim jest wspomniana karta nauczyciela, a rocznym charakterem nauczania.

Sąd odsyłający zauważa, że orzeczenia te, szczególnie autorytatywne ze względu na organy, które je wydały, zawierają dokładne wskazówki, zgodnie z którymi należy odmówić dostępu do świadczenia nauczycielom należącym do kategorii nauczycieli zatrudnionych w ramach tymczasowych i krótkich zastępstw oraz w których położono nacisk na decyzję ustawodawcy o powiązaniu przyznawania świadczenia z rocznym nauczaniem.

Sąd odsyłający uważa jednak, że taka restrykcyjna krajowa linia orzecznicza, w której interpretuje się uregulowanie krajowe w ten sposób, że odmawia ono prawa do świadczenia nauczycielom wykonującym pracę w ramach tymczasowego zastępstwa, jest sprzeczna z klauzulą 4 porozumienia ramowego, zgodnie z którą, „[j]eżeli chodzi o warunki pracy, pracownicy zatrudnieni na czas określony nie będą traktowani w sposób mniej korzystny niż porównywalni pracownicy zatrudnieni na czas nieokreślony, jedynie z tego powodu, że pracują na czas określony, chyba że różnicowane traktowanie uzasadnione jest powodami o charakterze obiektywnym”.

Sąd odsyłający powołuje się w tym względzie na postanowienie Trybunału z dnia 18 maja 2022 r. wydane w sprawie C-450/21 (ECLI:EU:C:2022:411), w którym Trybunał orzekł, że świadczenie z tytułu karty nauczyciela należy uznać za objęte zakresem warunków zatrudnienia w rozumieniu wspomnianej klauzuli, biorąc pod uwagę, że świadczenie to jest wypłacane *„w celu wspierania kształcenia ustawicznego nauczycieli, które jest obowiązkowe zarówno dla pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony, jak i dla pracowników zatrudnionych na czas określony przez ministerstwo, oraz w celu podnoszenia ich kwalifikacji zawodowych”*. Ponadto *„[o]koliczność, że karta elektroniczna może być również wykorzystywana w celu nabycia towarów i usług, które nie są ściśle związane z kształceniem ustawicznym, nie ma [...] decydującego znaczenia dla uznania dodatku będącego przedmiotem sporu w postępowaniu głównym za »warunek zatrudnienia«”*. Ponadto, zdaniem Trybunału, odwołanie się wyłącznie do tymczasowego charakteru pracy pracowników kontraktowych zatrudnionych w systemie administracyjnym nie może stanowić powodu o charakterze obiektywnym w rozumieniu klauzuli 4 pkt 1 porozumienia ramowego, uzasadniającego odmienne traktowanie.

W odniesieniu do niniejszej sprawy sąd odsyłający zauważa, że wszyscy nauczyciele zatrudnieni w ramach zastępstwa podlegają tym samym obowiązkom w stosunku do uczniów i tym samym obowiązkom w zakresie kształcenia co nauczyciele zatrudnieni na czas nieokreślony, niezależnie od rodzaju przydzielonego im zastępstwa, oraz że wszyscy oni są zatrudniani w drodze naboru z list rezerwy kadrowej.

Zaznacza on, że karta nauczyciela nie przewiduje żadnego związku między poniesionymi wydatkami (które mogą również dotyczyć wstępu na przedstawienia teatralne i projekcje filmowe) a przedmiotem nauczania nauczyciela oraz że chociaż jest ona określona jako wsparcie kształcenia ustawicznego i podnoszenie kwalifikacji zawodowych, to nie istnieje żaden obowiązek poniesienia wydatków;

w każdym razie świadczenie nie musi być koniecznie wydane w trakcie roku szkolnego, w którym zostało przyznane.

Zdaniem sądu odsyłającego związek ze wsparciem nauczania rocznego wydaje się zatem ewentualny i pozostawiony do uznania nauczyciela, wobec czego związek z nauczaniem rocznym nie jest uzasadniony. Nauczanie roczne nie może zatem stanowić powodu o charakterze obiektywnym w rozumieniu klauzuli 4 porozumienia ramowego.

Ponadto sąd odsyłający wskazuje, że trzyletni plan dotyczący oferty edukacyjnej stanowi akt makroorganizacji szkoły i jest bardziej związany z ofertą kształcenia „dla społeczeństwa” niż z kształceniem samych nauczycieli. Przepis ten nie wydaje się zatem stanowić powodu o charakterze obiektywnym, który stoi na przeszkodzie przyznaniu świadczenia nauczycielom zatrudnionym na tymczasowe zastępstwo.

Planowanie nauczania jest okolicznością poprzedzającą prowadzenie zajęć dydaktycznych przez nauczycieli, a wszyscy nauczyciele zatrudnieni na zastępstwo, niezależnie od rodzaju zastępstwa, są zobowiązani do jego przestrzegania. Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w ramach zastępstwa, niezależnie od rodzaju zastępstwa, są członkami rady pedagogicznej w okresie, w którym są zatrudnieni.

Sąd odsyłający kładzie zatem nacisk na uniwersalne cele karty nauczyciela, które byłyby dyskryminujące, gdyby wykluczały zastępstwa zasadniczo ze względu na czas ich trwania. Ponadto czas trwania zastępstw różnych kategorii czasami się pokrywa, a jedyną różnicą między nimi jest przyczyna leżąca u podstaw przydzielenia poszczególnych zastępstw, przy czym wykonywana praca nie ma żadnego znaczenia.

Wreszcie, w celu potwierdzenia swojego wyjaśnienia sąd odsyłający powołuje się na art. 15 dekretu z mocą ustawy nr 69/2023, zgodnie z którym przyznawanie karty nauczyciela jest ograniczone wyłącznie do nauczycieli zatrudnionych na stanowiskach przewidzianych w normatywnym planie zatrudnienia. Wynika z tego zatem a contrario, że związek z nauczaniem rocznym nie jest decydującym kryterium.